הרב משה צבי נריה זצ"ל

תולדותיו:
תאריך לידה: כ"א בטבת, תרע"ג 1913, לודז', פולין.
שנת עלייה לארץ: כ' בתמוז תר"ץ 1930.
לימודיו בישיבת "מרכז הרב": תלמיד הרא"ה קוק זצ"ל 1930- 1935
ממייסדי תנועת "בני עקיבא" ומנהיגה הרוחני בשנים 1932- 1939
מייסד ישיבת "בני עקיבא" בכפר הרא"ה: 1940
תאריך פטירה: י"ט בכסלו תשנ"ו 1996

הרב משה צבי נרי'ה נולד בבפולין בכ"א שבט תרע"ג לאביו הרב פתחיה מנקין ולאמו הרבנית רחל.

אביו היה תלמיד ה"חפץ חיים", כיהן כרב בכמה קהילות ברוסיה .

בילדותו למד ב"חדרים" בעיירות בהן כיהן אביו כרב, אך בעקבות גזירת השלטונות על סגירת החדרים החל ללמוד תורה מפי אביו.

בשנת תרפ"ו עבר ללמוד תורה בישיבת מינסק .

כשרצה לעלות לארץ הרב פנה במכתב מרגש לבנו של הרב קוק לקבלת אישור כניסה לא"י,ואכן,בכ' תמוז תר"ץ (1930) הגיע לארץ ישראל ומיד עלה לירושלים.

הוא הצטרף לישיבת "מרכז הרב" ,היה מתלמידי הרב קוק שם למד על אהבת תורת א"י והדאגה לעם ישראל .

תוך כדי לימוד בישיבה הכיר את תנועת הנוער הדתית - לאומית שעדיין הייתה בתחילתה, "בני עקיבא". הוא חיבר את ההמנון והיה העורך הראשון של הביטאון "זרעים" .

בי' במרחשון ת"ש עלה יחד עם שלושה עשר נערים והקים את ישיבת בני עקיבא בכפר הרא"ה אשר שילבה לימוד תורה ועבודת אדמה . הרב כיהן בה כראש ישיבה ומורה לתלמוד ומחשבת ישראל.

ביוזמתו הוקמו עוד ישיבות רבות ואולפנות לבנות, עם הזמן נהיה לראש ישיבות בני עקיבא. היה חבר בכנסת השביעית מטעם המפד"ל בשנים תשל"ג-תשכ"ט.

ממייסדי "ישיבת הכותל" ולאחד מראשי המנהיגות הרבנית ציונית דתית.

על מפעל חייו זה ניתן לרב נריה פרס ישראל לחינוך ביום העצמאות תשל"ח. הרב המשיך בפעילותו החינוכית והנהגתו הציבורית עד ימיו

האחרונים. הרב משה צבי נריה נפטר בביתו בכפר הרא"ה בי"ט כסלו תשנ"ו בגיל 82.

הרב נריה כתב ספרים רבים, מספריו: "משנת הרב" , "אורות התפילה" , "מועדי הראי"ה", "נר למאור" ועוד ,שרובם עוסקים בעניין הרב קוק . על כתיבתו זכה הרב נריה בכמה פרסים ספרותיים. אחד מתלמידיו הוא הרב חיים דרוקמן ראש ישיבת אור עציון.

"לתואר 'אבי דור הכיפות הסרוגות', זכה הרב נריה, בהיותו שותף מרכזי בעיצוב פניו של דור חדש, דור הנאמן למורשתו ותורתו, הפועל תוך שותפות מלאה במפעל התקומה. חידושו היה כפול: הוא שילב בתוך החינוך הישיבתי את רוחות החלוצים, בוני הארץ בגופם, בצד התמודדות בונה עם רוחות העת החדשה, והכל מתוך גישה תורנית איתנה. הרב השכיל לקלוט את רוחות החופש המנשבות ומשפיעות על הנוער. לאורן יצר דרכים חינוכיות חדשות, ובהן הקנה את תוכני החינוך הנצחיים לצעירי ימינו.
"הרב נריה לימד אותנו שניתן להכניס (רק) את 'יפיותו של יפת', את הכלים החיצוניים. בעבודה עדינה, עם 'לב שומע', חינך אותנו הרב, שניתן וצריך לאמץ כלים וסגנונות, תוך דבקות מוחלטת בתכני הקודש". (יונה גודמן/ "דרך חינוכית ישנה חדשה")

<u>קטע - עם כיפה/ אורי אורבך</u>

כשהייתי ילד קטן עם כיפה/ עניתי לשכנה אחת בחוצפה

מיד היא אמרה:"בושה וחרפה!/ כך מתנהג ילד עם כיפה?"

כשהייתי נער ולא קמתי לזקנה/ (אולי שקעתי לשינה),

היא מיד נעצה בכתפי את כפה - / "לא מתבייש? בחור עם כיפה???"

כשהלכתי לצבא ו"שברתי" שמירה/ הקצין קצת ריחם, אך העיר הערה:

"דווקא ממך איש לא ציפה,/ סוף סוף, בכל זאת... עם כיפה!"

אז הורדתי את הכיפה והנחתי בפינה,/ התחלתי לענות בחוצפה לשכנה,

באוטובוס בכלל לא קמתי לזקנה,/ ובשמירה "הרבצתי" כזאת שינה..!

אז "דתי" אחד שראה אותי, אמר (בלי חיוך)/ "זה הכל, כמובן, שאלה של חינוך
רואים שזה חילוני מלידה, הלי ערכים טיפה/ כך לא מתנהג בן-אדם עם כיפה!"

- ***רפי קפלן מספר:"דמעות של מחנך"***

הרב נריה אף פעם לא היה צריך לתת עונשים. תמיד היה משיג את מטרתו בדרך שלו...

היתה תקופה של גניבות. למישהו נעלמו משקפי שמש והוא התלונן לפני הרב נריה. "תחפש היטב", אמר הרב, כי לא היה מוכן לקבל שמישהו מהישיבה גנב לשני. שוב נעלם משהו, והרב עדיין מסרב להאמין: אולי מבחוץ? בפעם השלישית לא יכול יותר, וצווה: כולם לעלות לבית המדרש.

ניסה לדבר ולא הצליח, ואז התחיל לבכות. הרגשתי את הכאב העצום ובכיתי גם אני. כשהרמתי את הראש, ראיתי שהוא יצא. לא היה מסוגל לדבר. ישבנו שם דמומים כ – 20 דקות, ואחר כך יצאנו לאט.

מאז פסקו הגניבות.

- חום ואהבה

"הדבר העיקרי והיסודי היה סבלנותו הרבה לתלמידים... האהבה והחום שקרנו מהרב נטעו בי את האהבה ללימוד התורה...יום אחד הר"מ שלנו חלה והרב נרי'ה נכנס לתת שעור במקומו. לאחר מספר דקות התלמידים החלו לנמנם. כאשר ראה זאת לא כעס, אלא היציע שאם אנו עייפים נניח כולנו את הראש על השולחן וננמנם למשך כמה דקות. אחר כך העיר אותנו. ולהפתעתנו היינו ערניים עד סוף השעור"
(הרב ברוך גנות, אל"מ במיל. טייס)

- מפתח-הלב

"היה בישיבה תלמיד כבד שמיעה. אחר כל שיעור בבית המדרש צריך היה לשבת כמה שעות לבד :לחזור על החומר. כשנודע הדבר לרב נרי'ה פנה אליו, נתן לו את המפתח לחדרו הפרטי ואמר קח ושב בחדרי. שם יהיה לך שקט "
באיזה מקום בארץ תמצאו תלמיד עם מפתח לחדרו הפרטי של ראש הישיבה..."
(צבי צביבל)

- חברים כל ישראל

"כשהייתי תלמיד בישיבה אמר לי הרב נרי'ה שכדאי לבוא למירון בז' אדר, יום הסתלקותו של משה רבינו ע"ה. שנה אחר כך, כשלמדתי בישיבת הגולן, התארגנו כמה חברים ובליל ז' אדר נסענו למירון... בסביבות השעה 1.00 בלילה ראינו לפתע את הרב נרי'ה רוקד באמצע המעגל כאשר כל החסידים סביבו. התרגשנו לראות אותו רוקד כדרך החסידים. באותו רגע היה נראה לי שהמסר שרצה למסור הוא שבני ה"כיפה סרוגה" הם לא מחנה בפני עצמו והכל יכול להתמזג להרמוניה אחת גדולה "
(אמציה יחיאלי)

:ב. לפני פטירתו אמר הרב נריה את הדברים הבאים

קדושה אני מבקש
.קודש קודשים אני מבקש
תנו לי קדושת ארץ ישראל
תנו לי קדושת אהבת ישראל
תנו לי הרגשת קדושת ארץ ישראל
תנו לי הרגשת קדושת עם ישראל
. אז קרא כמה פעמים בקול גדול "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד" וסיים במילים "נתקדש כולנו" ונדם

4. איזו מילה חוזרת הרבה פעמים? _____

5. מה זה אומר על האדם שאמר את המילים?

_____

6. איזה ערכים חשובים מוזכרים

בשיר? הקף

בעיגול

ארץ ישראל,

תורה, אהבה, עם

ישראל, קדושה,

בית מקדש,

יהדות, שמחה

3. סדרו את המשפטים הבאים מ- 1 עד 5 לפי קורות חייו של הרב צבי נריה :

_____ עלה לארץ ישראל

_____ למד תורה בישיבת מינסק

_____ למד בישיבת מרכז הרב .

_____ הקים את ישיבת בני עקיבא בכפר הרואה .

_____ זכה בפרס ישראל לחינוך.

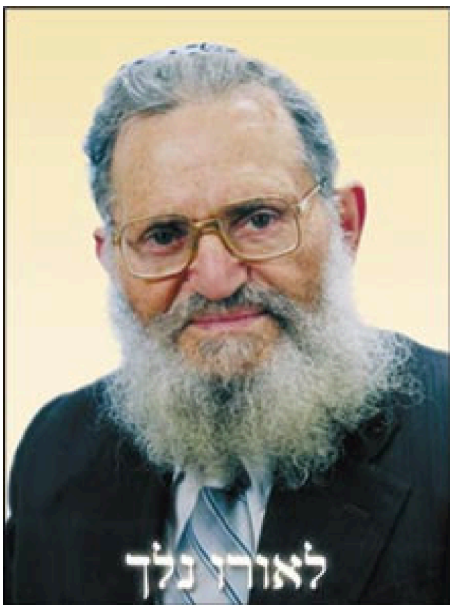
לאורו נלך